FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 6 CLEVELAND OHIO, MONDAY MORNING, JANUARY 11, 1965 ŠTEV. LXIII — VOL. LXIII

France Gorse 1-10-5
665 Woodward
Ridgewood 27, N.Y.

Senatorji si že prvi teden skočili v lase

Do hudih debat je prišlo pri sestavi "akcijskega odbora," v vprašanju o obstrukciji in predlogu dopolnila zvezni ustavi.

WASHINGTON, D.C. — Dočim je v predstavniškem domu potekalo prvi teden življenje mirno, akoravno ni tam manjkalo tudi živahnih debat, je v senatu zavladala burja. Zanjo je dalo povod par prask, ki se v senatu ponavljajo vsako drugo leto.

Najprvo je treba izglasovati spremembe o pristojnosti in številu članstva raznih odborov. Liberalni senatorji so hoteli število članstva v nekaterih odborih povečati, da zmanjšajo vpliv južnih konservativcev. Ti so seveda bili proti. Še predno se je debata o tem vprašanju končala, je prišel na vrsto spor, kako velik naj bo "akcijski odbor", ki določa, kdo bo na novo prišel v ta ali oni odbor. V tem odboru so vedrili in oblačili, in še vedno to delajo, južni konservativci, ki imajo od 15 članov kar 8. Ostali senatorji niso s tem zadovoljni, Lausche je predlagal štiri člane več in s tem sprožil tako prerekanje, da končno nihče ni vedel, kaj naj bi bil zaključek razprave.

Sredi tega viharja je padel predlog, da je treba omejiti pravico do obstrukcije. Južni konservativci so takoj šli pokoncu in napovedali obstrukcijo. Da prepirov ne bo malo, je končno še senator Dirksen obnovil svoj lanski predlog za spremembo ustave, ki naj bi odvzela vrhovnemu federalnemu sodišču pravico, da se vmešava v kongresne in administracijske posle. Cilj predloga je znan še od lanske obstrukcije v senatu: liberalni senatorji so obstruirali, ker zagovarjajo načelo, da mora pri volitvah v javne uprave veljati pravilo: en volivec en glas.

Tako imajo sedaj konservativni senatorji priliko, da obstruirajo proti omejitvi pravice do obstrukcije, liberalni pa proti predlogu senatorja Dirksena.

—o—

Uporabljalci krebiozena tožijo za prosto prodajo

CHICAGO, Ill. — Oblasti so 15. julija lani prepovedale prevoz krebiozena, "zdravila proti raku", ki ga je izdelal dr. S. Durovič, srbski zdravnik, ki se je pred več leti naselil tod, izven države Illinois v prodajo. Skupina 14 bolnikov, ki so krebiozen uporabljali, je vložila tožbo proti zvezni administraciji za hrano in zdravila ter zahteva v njej ukinitev te prepovedi.

Danes bo med tem začetek sodne razprave proti dr. S. Duroviču, njegovemu bratu Marku in dr. A. Ivyju, znanemu ameriškemu zdravniku, ki se ves čas zavzema za krebiozen kot "učinkovito zdravilo" proti nekaterim vrstam raka. Administracija za hrano in zdravila trdi, da je krebiozen brez vsake zdravilne vrednosti.

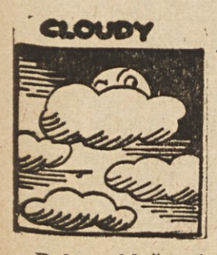

Vremenski prerok pravi:

Delno oblačno in mrzlo. Najvišja temperatura 29.

Novi grobovi

Louis Novak

V soboto je umrl v Womans bolnišnici 76 let stari Louis Novak s 15721 Saranac Rd., doma v Nevljah pri Kamniku, od koder je prišel sem leta 1911 in kjer je zapustil več sorodnikov. Žena Frances mu je umrla pred poldrugim letom. Pokojni je bil oče Josepha, očim Franka Tomažina, Louisa Izanc in Mary Dandinger, 9-krat stari oče, brat Mary Naininger in Franceta (v Sloveniji). Bil je član Društva Mir št. 142 SNPJ, Local No. 416 Boiler Makers Union, Kluba slovenskih upokojencev na Holmes Ave., podr. št. 14 SMZ in delničar Slov. doma na Holmes Ave. Pogreb bo iz Grdinovega pogreb. zavoda na Lake Shore Blvd. jutri ob 8.15 v cerkev Marije Vnebovzete, kjer bo ob devetih pogrebna sv. maša, nato na All Souls pokopališče.

—o—

Precej nad morsko gladino

DULUTH, Minn. — Gornje jezero ima gladino 602 čevlja nad gladino morja.

—o—

Kitajska atomska bomba sprijaznila Indijo z našimi Polaris podmornicami

NEW DELHI, Ind. — Še lansko spomlad so bili v Indiji zelo nezadovoljni, ker je naša narodna obramba poslala v jugovzhodno Azijo naše letalonosilke, ki so imele in imajo tudi atomske bombe "za vsak slučaj". Indija ni mogla protestirati, pač pa je uradno izjavila, da jo ameriški bombniki z atomskim orožjem "zelo skrbijo."

Ko so kitajski komunisti preskusili svoje lastno atomsko strelivo, je v Indiji začel vleči drug veter. Indijska vlada je najprvo poskusila pridobiti Rusijo in Ameriko za skupno obrambo Indije proti morebitnim "atomskim" napadom od strani rdeče Kitajske. Njen načrt je spodletel, ker v Kremlju niso ideje odobrili.

Sedaj je predsednik Johnson kar na tihem poslal v Zahodni Pacifik našo atomsko podmornico Daniel Boone s 16 Polaris raketami. Proti temu ni sedaj protestirala indijska vlada, ameriškega koraka pa niso kritizirali tudi tisti indijski časopisi, ki drugače iščejo zmeraj dlako v jajcu, kadar pišejo o naši deželi.

Podpiranje farmarjev bo razburjalo Kongres

Proračunski ravnatelj Gordon se je izjavil proti podpiranju, ker v njem ne vidi možnosti rešitve osnovnih težav.

WASHINGTON, D. C. — V federalnem proračunu je vsako leto za podpiranje farmarjev odrejena vsota do $5 bilijonov. Podpiranje pa postaja zmeraj bolj sporno. Zanj ni bil vnet Kennedy, na istem stališču stoji tudi Johnson. Na drugi strani pa kongresniki in senatorji iz naših poljedelskih držav uporno vztrajajo na podpiranju, ker se jim gre za farmarske glasove pri volitvah.

V to sršenovo gnezdo je že sedaj dregnil proračunski ravnatelj Gordon — verjetno z vednostjo in pristankom samega Johnsona. V daljšem članku pobija potrebo podpiranja in svoje stališče podpre dosti prepričljivo. Pravi namreč, da podpore dobi kakih 3.5 milijona farmarjev. Med temi je 2.5 milijona raznih farmarjev, ki jim je podpiranje potrebno, ki jih pa radi tega ne bo rešilo njihovega obrobnega gospodarskega položaja. Napredek v poljedelski proizvodnji jih je vrgel iz kolesnic. Z malimi kmetijami ne bodo nikoli več mogli priti na zeleno vejo. Najbolje je zanje, ako iščejo zunaj poljedelstva nove poklice. To je gotovo žalostna, toda neizbežna usoda, in federacija je dolžna, da farmarjem olajša pot do novih poklicev.

Ostalega milijona farmarjev, ki ima med njimi vsak najmanj $9,500 letnih dohodkov, pa ni treba več podpirati. Že sedanje podpiranje je razmetavanje denarja, ki je tem manj upravičljivo, ker ravno ta milijon farmarjev dobi 80% vseh federalnih podpor.

Gordon kritizira tudi ostro razne druge ukrepe za podpiranje poljedelstva. Kot tipičen primer navaja podpiranje namakalnih sistemov. Na eni strani podpira federacija namakanje, na drugi strani pa cene za pridelke, ki jih zemlja v namakalnih sistemih vsako leto rodi in ki niso nikomur v naši deželi potrebni.

—o—

— Ribiška ladja nalovi v enem tednu lahko do milijona funtov rib.

"Indijska zvezda" zopet v muzeju v New Yorku

NEW YORK, N.Y. — "Indijska zvezda," 563 karatov velik safir, največji, kar jih svet pozna, in neprecenljive vrednosti je bil 29. oktobra lani izginil z vrsto drugih znanih dragih kamnov. Pretekli petek je bil v varstvu policije vrnjen v New York. Našli so ga v prtljažni omarici v avtobusni postaji v Miami, Fla.

Pri odkritju in vrnitvi safirja je pomagal Allan Dale Kuhn, eden izmed trojice, ki je obdolžena, da je "Indijsko zvezdo" in druge dragocenosti 29. oktobra lani ukradla v American Museum of Natural History. Še vedno manjka 15 dragih kamnov, ki pa so jih tatovi verjetno prodali kupcem, ki jih bodo razrezali, na novo brusili in prodali.

—o—

Sukarno je odbil od sebe tudi Filipine

MANILA, Filip. — Filipinska vlada se je zelo ohladila v svojih simpatijah do Indonezije. Je zmeraj upala, da bo našla v indonezijskem predsedniku Sukarnu dobrega in zanesljivega prijatelja.

Ko je sedaj Sukarno zapustil Združ. narode in je postalo očitno, da je storil ta korak pod vplivom rdeče Kitajske, so začeli v Manili sumiti, da bi Sukarno utegnil potegniti s Peipingom proti njim. Priznati so so tudi morali, da je Indonezija iskala vsako priliko, da bi Filipine hujskala proti Ameriki. Ker pri filipinski vladi ni imela uspeha, je začela podkupovati filipinske časnikarje in časopise, kar je dalo povod za par večjih škandalov med filipinskimi politiki.

Sukarno je torej dosegel nekaj, kar gotovo ne želi: Filipini se bodo zopet oprli na Ameriko in poglobili svoje stike z Avstralijo, ki že dolgo ne zaupa Sukarnovi zunanji politiki. Indonezija bo tako na jugu in vzhodu obdana s sosedi, ki ji ne zaupajo.

—o—

Stražnikova strogost

Lunatik se pojavi ponoči na ulici v sami srajci. "Stojte!" zakriči stražnik.

"Oprostite, somnambul sem." pravi mož v srajci.

"Prav nič me ne briga, kakšne vere ste, v srajci ne smete hoditi po mestu!"

PRISTANIŠKO DELAVSTVO OB ATLANTIKU NA ŠTRAJKU

Danes zjutraj je začelo štrajkati pristaniško delavstvo v vseh pristaniščih ob vzhodni in južni obali naše dežele, skupno kakih 60,000 ljudi. Računajo, da bo narodno gospodarstvo utrpelo vsak dan štrajka do 25 milijonov dolarjev škode.

NEW YORK, N.Y. — Ko je bil pretekli mesec dosežen med predstavniki transportnih in prekladalnih družb na eni strani in med predstavniki Unije pristaniškega delavstva na drugi sporazum za novo kolektivno pogodbo, je kazalo, da je doba štrajkov pristaniškega delavstva za nami. Proti vsemu pričakovanju je pristaniško delavstvo načrt nove pogodbe z malo večino zavrnilo. Predstavniki podjetij so predložili vodstvu unije, naj predlog članstvu ponovno obrazloži in nato izvede o njem novo glasovanje. To je predlog za enkrat zavrnilo in danes zjutraj eno minuto čez polnoč so pristaniški delavci v vseh pristaniščih ob Atlantiku na vzhodu in jugu odložili svoje delo.

Osnovno vprašanje je velikost delovnih skupin. Po sodbi podjetij so dosedanje delovne skupine prevelike, ker so del človeške delovne sile nadomestili stroji. Delavska unija to utemeljevanje zavrača največ s stališča, da je treba čuvati delovna mesta. Načrt za novo kolektivno pogodbo je predvidel postopno zmanjšanje delovnih skupin, pa zato priznal delavstvu precej novih ugodnosti. Zvezna vlada se je trudila, da bi štrajk preprečila, pa ji to ni uspelo. Pomožni delavski tajnik Reynolds se je sinoči vrnil iz New Yorka v Washington poročat delavskemu tajniku Wirtzu o položaju.

V pristaniščih je obtičala vrsta ladij, čeprav je pristaniško delavstvo skušalo čim večje število teh razložiti, oziroma naložiti. V soboto in včeraj so delali ves dan, pa je snežni metež, ki je zajel dober del vzhodne obale, delo hudo oviral. V newyorškem pristanišču so morali ustaviti delo na 30 ladjah, ko je okoli devete zvečer privihral nad mesto strahovit snežni metež. V pristanišču Baltimorja je obtičalo 31 ladij, večje število ladij je obležalo tudi v ostalih pristaniščih ob Atlantiku in Zalivu.

Nihče ne vidi trenutno možnosti za nagel konec štrajka. Zvezna vlada je določilo Taft-Hartleyjevega zakona o odložitvi štrajka že uporabila in trenutno nima nobene zakonite osnove štrajk prepovedati.

Južna Koreja pošlje v Vietnam pomožne čete

SEOUL, J. Kor. — Južna Koreja je objavila, da bo poslala v Južni Vietnam okoli 2,000 mož pomožnih čet v Južni Vietnam, ki je za nje prosil, da bi pomagale obnavljati področje, ki je bilo prizadeto po zadnjih velikih poplavah. Za Južni Vietnam je vlada določila bataljon armadnih pionirjev, en transportni bataljon, četo marinov z izkrcevalno ladjo vred in nekaj policijskih enot.

Vlada Južne Koreje je objavila, da se je odločila za pošiljatev teh vojaških enot v Južno Korejo na temelju prošnje, ki jo je Južni Vietnam poslal 2. januarja letos. Južna Koreja je poslala že lani v Južni Vietnam vojaško bolnišnico s 116 možmi in skupino policijskih strokovnjakov.

—o—

Zadnje vesti

BEOGRAD, SFRJ. — V premogovniku v Srbiji je eksplozija zasula v rovu 15 rudarjev. Oblasti sodijo, da je malo upanja za njihovo rešitev.

NEW YORK, N. Y. — Severovzhodni del dežele je zajelo izredno slabo vreme. Zapadel je visok sneg, nato pa je pritisnil hud mraz, da so ceste poledenele in je reden promet skoraj nemogoč. Sneg je zapadel daleč na jug preko Washingtona, D. C.

SAJGON, J. Viet. — Preko konca tedna so vojaki, ki so izvedli državni udar pretekli mesec, delno popustili in vrnili oblast civilni vladi, vendar pa še vedno nočejo obnoviti Visokega sveta in mu vrniti oblast.

HOPE, B. C. — Plaz in usad sta zasula cesto in ozko dolino, po kateri teče, na dolžino okoli ene milje in do 300 čevljev visoko. Doslej so našli dva mrtva, dva pa še vedno pogrešajo.

TOKIO, Jap. — Radio Peking je objavil, da so kitajske oborožene sile sestrelile U-2 vohunsko letalo, ki je priletelo s Formoze nad severno Kitajsko. Po trditvi rdeče Kitajske naj bi bilo to od leta 1962 že četrto nad Kitajsko sestreljeno letalo te vrste.

HONOLULU, Havaji. — Veliko prevozno letalo C-133 je včeraj pri vzletu z otoka Wake proti Okinavi padlo nazaj na zemljo, pri čemer je bilo šest članov moštva mrtvih.

TIFFIN, O. — Oblasti iščejo morilca 16 let stare Tharon Shepherd, katere golo truplo je bilo najdeno ob samotni blatni cesti kakih 100 jardov od Rt. Ohio 231 preteklo soboto. Po dognanju oblasti je bilo dekle umorjeno preteklo sredo, ko so jo ob 7.30 zvečer poslednjič videli znanci v bližini njenega doma.

Iz Clevelanda in okolice

Seja—

Klub slov. upokojencev na Waterloo Rd. ima jutri, v torek, ob dveh popoldne sejo v SDD na Waterloo Rd.

Društvo Danica št. 11 SDZ ima jutri ob dveh popoldne svojo društveno sejo v SND, staro poslopje št. 1.

Podr. št. 10 SŽZ ima jutri ob sedmih zvečer sejo v navadnih prostorih.

Podr. št. 15 SŽZ ima v sredo ob 7.30 sejo v SND na E. 80 St.

V bolnišnici—

Anton Lenarčič s Holmes Avenue je v Highland View bolnišnici, soba št. 351. Obiski so dovoljeni.

Mrs. Jennie Hudoklin z 1065 E. 66 St. je v St. Vincent Charity bolnišnici. Obiski so dovoljeni.

Mrs. Cyril Resnik s 4325 Ridge Rd. je v Suburban Community bolnišnici prestala težko operacijo. Zdravje se ji počasi vrača. Obiski so dovoljeni.

Pozdravi iz Arizone—

Mrs. Antonia Bratovich pošilja svojim prijateljem in znancem pozdrave iz Arizone in jim želi srečno novo leto.

Žalostno sporočilo—

John Adamič s 1085 E. 66 St. je dobil sporočilo, da mu je na Novega leta dan umrl v fari Sv. Gregorja na Dolenjskem 81 let stari brat France.

—o—

Svojevrstna novoletna voščila zvezne vlade

WASHINGTON, D. C. — Nekatera poglavja zakona o civilnih pravicah so stopila v veljavo 3. januarja. Na ta dan bi najrajše pozabile tiste države, okraji, občine in šolski okoliši, ki se krčevito drže segregacije. Njim je treba naravno dodati tudi učne zavode vseh vrst. Vsem tem je federalna administracija poslala kratko opozorilo, da bo začela izvajati zakon tako, kot je napisano: 3. januarja.

To pa pomeni za lokalne uprave in ustanove nevarnost, da zgubijo federalne podpore, ako ne bodo izvajale integracije. Na federalno podporo so pa navezane skoraj vse lokalne uprave, od najmanjše občine navzgor. To velja posebno za šolske okoliše. So med njimi taki, ki na njihovih proračunih participirajo federalne podpore do 40%!

Vsem tem grozi še druga nevarnost, ki je do sedaj ni bilo. Do sedaj so namreč nekateri federalni organi zelo vneto izvajali zakon, drugi pa zopet zelo površno. Nekateri so prizadetim občinam ustavili podpore, zato so jih pa drugi organi še povečali. Sedaj pa je prevzel podpredsednik Humphrey nadzorstvo nad izvajanjem zakona. Rekel je, da bo njegova prva skrb, da vsi federalni uradi in avtonomne federalne ustanove izvajajo strogo vse točke zakona. Humphrey sam ga bo tolmačil in odločal v dvomljivih slučajih. Pri tem mu bo pomagal poseben kontrolni urad, ki ga bo ustanovil takoj po 20. januarju, ko bo namreč zaprisežen.

Prva Johnsonova posebna poslanica namenjena zdravstvu

CLEVELAND, O. — Ko je predsednik Johnson prebral svojo poslanico o stanju Unije pred Kongresom, so se vsi čudili njeni obsežnosti. Delovni program, ki ga je ta spomenica objavila naši javnosti, presega daleč podobne programe takih agilnih politikov, kot sta bila pokojna Roosevelt in Kennedy. Zato ni nihče verjel, da bo predsednik vzel vse točke svojega programa zares.

Prva posebna spomenica, ki jo je Johnson poslal pretekli petek Kongresu, je takemu pričakovanju spodbila dno. Tudi ta spomenica ni samo bogata na besedah in idejah, vsebuje tudi nenavadno dolgo vrsto predlogov, kaj vse mora federacija storiti v obrambo zdravja prebivalstva in v boju proti boleznim. Je to izrazito socijalna spomenica, zato bodo najvažnejše njene točke gotovo zanimale predvsem "malega človeka". Glavna vsebina spomenice je obsežena v sledečih idejah:

Ostarelim državljanom, ki nimajo zadostnih rednih sredstev, je treba zagotoviti najprej kritje bolniških stroškov, potem pa tudi kritje začasnih stroškov v zavetiščih. V to skupino ne spadajo samo koristniki federalnega starostnega zavarovanja, ampak vsi, ki dosežejo 65 let starosti in so pomoči potrebni. Pri tem pa bolniki in onemogli ohranijo pravico do svobodne izbire bolnic in zavetišč.

Financiranje tega zavarovanja je na ljubo kongresniku Millsu spremenjeno. Ni več vključeno starostno zavarovanje, stroške bo kril poseben prispevek, ki bo šel tudi v poseben fond. Fondova uprava pa bo v rokah uprave Socialnega zavarovanja. Tak je Johnsonov predlog. Kako ga bo Kongres predelal, ne vemo. Moramo pa računati s tem, da bo marsikateri kongresnik ali senator hotel uveljaviti svoje nazore. Take želje so pokazali kapitolski politiki še zmeroj, kadar je v Kongresu prišla na vrsto debata o bolniškem zavarovanju.

Spomenica tudi napoveduje organizacijo 32 "pokrajinskih" zdravstvenih centrov (zavodov, ki bodo do neke meje podobni klinikam). Centri bodo vodili boj proti najzahrbtnejšim boleznim našega časa: raku, kapi, srčnim boleznim, ne bodo se pa omejili samo na ta boj.

Spomenica obeta dalje otrokom "revnih družin" brezplačno zdravniško in zobozdravniško službo, dalje podporo zdravniškemu in zobozdravniškemu študiju, pa tudi štipendije za dijake, ki se bodo posvetili zdravniškemu in zobozdravniškemu poklicu. Federalnega podpiranja bodo deležne tudi porodnišnice in otroške bolnice.

Federacija bo tudi podpirala vsako zasebno dobrodelno pobudo, ki bo skušala zboljšati bolniško in zdravniško oskrbo.

Končno napoveduje spomenica več kontrole nad vrednostjo in učinkovitostjo novih zdravil.

Johnsonova poslanica poudarja, da to ni program za eno leto. Trajal bo verjetno 10 let, ako ne dalj časa. Predsednik ni tudi povedal, kako veliki bodo stroški za vse te načrte. Jasno pa je, da bodo šli tekom let v visoko število bilijonov.

Prva sodba o teh načrtih je sledeča: Načrti pomenijo podlago za celotno brezplačno bolniško, zdravniško in starostno oskrbo, kot je vpeljana že v mnogih evropskih državah. Končno obliko bo pa sistem dobil šele po dolgih letih, kajti Amerika ne bo iskala vzgledov v tujini, bo rajše sama eksperimentirala, kot je njena navada. To je sicer draga pot, pa je sigurna, kar nam dokazujeta na primer sistem ameriške dohodnine in sistem ameriškega starostnega zavarovanja.

Sedanja spomenica je važna, ker pomeni, da je led za novo vejo socialnega zavarovanja v naši deželi prebit. Da dobimo podobno primero v naši politični zgodovini, moramo seči nazaj v Rooseveltove čase, ko je bilo vpeljano starostno zavarovanje.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary A. Debevec

NAROČNINA:
Za Združene države:
$14.00 na leto; $8.00 za pol leta; $4.50 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$16.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.00 za 3 mesece
Petkova izdaja $4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$14.00 per year; $8.00 for 6 months; $4.50 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$16.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.00 for 3 months
Friday edition $4.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83 No. 6 Mon., January 11, 1965

Rojstvo letošnje poslanice o "stanju Unije"

Vsak novi predsednik ima svojo metodo pri sestavljanju svojih važnih političnih izjav. Mednje spada gotovo tudi vsakoletna poslanica o "stanju Unije", kot jo predpisuje zakon. Poslanica bi morala najprej poročati o stanju naše dežele na vseh področjih, ne samo na političnem; morala bi razodeti, kako je do takega stanja prišlo in kaj vse se lahko v bližnji bodočnosti iz njega izcimi.

Vse to želi zakon od poslanice, ne predpisuje pa poslanice. Zato ima vsak predsednik možnost, da v poslanico vplete tudi svojo politično filozofijo in v njeni luči naslika trenutni položaj v naši deželi. Te pravice se posluži vsak predsednik, zato je vsaka poslanica obenem tudi, rekli bi, predsednikova spoved, ki vsebuje njegovo sodbo o stanju dežele in njegove načrte, kako bi to stanje izboljšali.

Ta metoda sestavljanja spomenice je dobra le za navadna leta, zatakne se pa vsako četrto (inavguracijsko) leto, kar dela težave tistemu, ki sedi prve dni v januarju v Beli hiši. Ako ni ponovno izvoljen, lahko s pridom samo naslika položaj v domači in zunanji politiki in razloži, zakaj je do njega prišlo, ni nam pa treba prorokovati bodočnosti, kajti 20. jan. mora prepustiti stanovanje v Beli hiši novemu gospodarju, ki se bo pri svoji politiki ravnal po svojih vidikih, ne pa po tistih, ki jih je imel njegov prednik. Tako usodo sta na primer doživela s svojima poslanicama Truman l. 1952 in Eisenhower l. 1960.

Ako je predsednik ponovno izvoljen, je položaj drugačen. Takrat lahko predsednik brez ozirov pove, kakšno je stanje v deželi po njegovem mnenju, kako je prišlo do njega in kako se bo razvijalo v bodočnosti. To svobodo si pa mora po tradiciji kar sam omejiti — s svojim inavguracijskim govorom! Tudi inavguracijski govor je političen dokument prve vrste, morda celo važnejši od letne poslanice o stanju Unije. Saj mora predsednik v njem razodeti svojo politično filozofijo, v kolikor je ni že tekom volivnih bojev. Tu pa pride v precep sam s seboj. Ako je preveč udaren in gostobeseden v poslanici, mu zmanjka idej za inavguracijski govor. Ako hoče biti idejni voditelj ameriškega naroda, pa mora spomenico omejiti na tehnične probleme, o duhu ki bo prežel njegovo politiko v prihodnjih 4-8 letih, pa mora govoriti v inavguracijskem govoru. Predsednik Kennedy ni imel te težave, tudi Eisenhower je ni poznal, pač pa se je z njo boril Truman in še kar dobro.

Johnson se nahaja v podobnem položaju, kot se je nahajal Truman. V svoji poslanici se je moral ozreti na 4 leta demokratskega režima in o njem reči svojo besedo, akoravno je o njem odločal samo dobro leto. Za ostala leta je moral braniti Kennedyjevo politiko, kar je tudi dobro opravil. Kar je rekel o Kennedyjevem režimu, lahko smatramo za zadnjo uradno demokratsko politično oceno dela pokojnega predsednika. Izvajanja so pomenila — čeprav so morala biti omejena, — politično slovo od Kennedyja in njegove dobe, ki je pri tej priliki odšla tudi v zgodovino.

Ker še ne vemo, kakšen bo Johnsonov govor na dan prisege, ne moremo podčrtati razlik med govorom in sedanjo poslanico. Da pa bomo predsednikov inavguracijski govor lažje razumeli, je treba opozoriti na pot, ki je predsednika vodila do poslanice.

Johnson je realen politik, zato si je za osnovo poslanice izbral ogrodje federalnega proračuna na polju domače politike, dočim je v zunanji politiki povdaril samo osnovno načelo: Amerika ni vsemogočna, mora meriti svoje diplomatične akcije po sredstvih, ki so ji na razpolago, in se torej ne sme prenapeti. S tem seveda postavlja problem ameriškega vodstva svobodnega sveta in odnosov do komunističnega v novo luč, pa tudi cilje ameriške zunanje politike pri nespremenjenem glavnem načelu, da mora naša dežela predvsem gledati na lastne interese, izražene v narodni varnosti.

Johnson pa iz proračuna ni jemal številk. Iz njega je izluščil samo tiste naloge, ki čakajo vsako leto našo federalno administracijo. Teh pa je strašno dolga vrsta. Kdor ga je poslušal na televiziji, mu je gotovo padlo v oči, kako dolgo se je mudil ravno pri naštevanju nalog, ki čakajo njegovo administracijo. Naštevanje nalog mu je omogočilo poročilo proračunskega ravnatelja Gordona.

Naloge je bilo pa treba tudi spopolniti in pravilno formulirati. V ta namen je že poleti postavil kakih 15 posebnih odborov, ki so formulirali vsaj naslove za posamezne naloge. Poročila odborov so potem prišla v roke članom njegovega kabineta, kajti le njegov kabinet ve iz dolgoletne prakse, kaj se da doseči in na kakšen način. To pa še ni bilo vse. Ko je njegova okolica združila vse to v organsko celoto, je bilo treba zvedeti mnenje še od politikov, kajti vse nabrane naloge so končno političnega značaja in jih mora vsakdo tudi obravnavati kot take. Ta mnenja je predsednik zbral šele sredi decembra. Potem pa se je začelo sestavljanje besedilo ob intenzivnem osebnem predsedniko-vem sodelovanju. Pravijo, da je bilo narejenih okoli 15 besedil, predno se je rodilo tisto, ki ga je predsednik prebral pred Kongresom.

Vsebine poslanice ne moremo obravnavati, nam manjka prostora. Glavne njene misli so pa vsem znane že iz volivne dobe. V tem pogledu ne prinaša poslanica nič novega. Vkljub temu, da ji manjka senzacijonalnosti, je pa poslanica dobro odjeknila v naši javnosti. Celo na Kapitolu nismo slišali dosti utemeljenih kritik.

Ima pa poslanica svoj pomen, ne morda radi njene vsebine, ampak radi njenega avtorja Johnsona. Johnson skuša držati besedo, zato bo skušal tudi uresničiti cilje, ki jih postavlja poslanica, ne morda v enem, ampak v osmih letih, ako bo Johnson ostal pri življenju in zdravju. Zato v svoji poslanici tudi ne omenja nobenega leta.

Sem in tja po obširnem "Divjem Zapadu"

Idaho Falls, Idaho. — V mojem zadnjem dopisu o "Divjem Zapadu" sem obljubil še nekaj napisati. Ta dolg moram poravnati in zato še nekaj o tem. Priznam in povdarim, da "Divji Zapad" naše Amerike je tako obsežen in velik, da ga ni mogoče predstaviti pravilno in točno samo s par dopisi v časopisu. Skozi in po čudovitem "Divjem Zapadu" potuje turist z navadnima dvema človeškima očesoma in kot tak more videti le toliko (in to, če je dober opazovalec) pa nič več, kakor in kolikor mu je dano v svojih človeških močeh. Razlike so le v tem, da nekateri bolje in več vidijo in opazijo, kakor pa nekateri drugi. Je pa "Divji Zapad" tako obsežen in obširen, da ta njegova obsežnost, polna naravnih zanimivosti, te kar prevzame in se v svojih opazovanjih kar zgubiš in ne veš, kje bi začel in kje končal. Prav zares nekak tak konglomerat vseh raznih zanimivosti je "Divji Zapad" (od tu naprej ga ne bom več med ušesca kvotiral).

Yellowstone National Park zazema samo v državi Wyoming kakih 6,000 kv. milj. Pa sega nekaj milj gori preko wyominske meje v Montano in na zapadu v državo Idaho.

Po Yellowstone parku smo vozili dva dni in vodič, ki nas je vozil, nam je povedal, da smo prevozili okrog 540 milj. Krožili smo okrog hribov in med hribi, ustavili tu in tam in ogledovali naravne lepote bregov, presek, med katerimi šume številni vodopadi. Zanimivi so vodni parni izpuhi v "Old Faithful", ki se pojavijo par minut čez vsako uro in glavni izpuhovalec, ki se redno pojavlja vsako uro in par minut, je označen z imenom "Old Faithful". Ime so mu dali, ker se tako zvesto vsako uro pojavi in izpuha iz sebe od 10,000 do 12,000 galonov vroče kipeče vode. Kadar izpuhava, zgleda kakor gost megleni soparni brizg, podoben velikemu stolpu in prši v zrak kakih 130 do 150 čevljev visoko. Izpuhavanje traja od 2 do 4, včasih tudi do 6 minut. Ti izpuhi se nahajajo nekako okrog 7366 čevljev visoko nad morsko gladino. Okrog je še več manjših izpuhovalcev, ki se pa ne pojavljajo po tako točnem redu in času, kakor "Old Faithful" (zvesti starec). To izpuhovanje in bruhanje vrele vode prihaja od tega, ker v notranjosti zemlje te pokrajine so goreči vulkani. Po površini pokrajine pa večni snežniki in težki rečni tokovi, polni raznih izjedenih izlivov, potom katerih prihaja voda v vedno razbeljene skalnate jame v notranjost med skalovjem in ko se na novo natekla voda dovolj segreje, para izpuhne po izhodnih zemskih luknjah vodo iz sebe, kakor parni kotel, ko nastane pritisk pare dovolj močan — in husk! — parni izpuh nastane, ki je naravnost slikovit za opazovalce. Zavrela voda je izpuhnjena, a po večnih tokih v notranjost zemlje se nataka zopet druga voda in ko se zopet razgreje, se izpuhovanje ponavlja naprej in naprej in se bo, dokler ne bodo kaki večji notranji pretresi preuredili in predrugačili to naravno dihanje in gibanje ognjenikov in vodnih tokov. To na kratko o glavnem in o manjših "izpuhačih" v Yellowstone parku. Kakor sem že omenil, smo se dva dni vozili in ogledovali okolico te pokrajine, ki sega in se razteza v štiri države, in te so Idaho, Montana, Utah in Wyoming.

Kakih 60 do 70 milj južno od Yellowstone parka je malo nižji kraj "Jackson Hole" (Jacksonova dolina). Proti severovzhodu se razteza dolina nekaj časa po nižavi, drugače pa je obdana s samimi gorskimi grebeni in hribi. Skozi to dolino vodijo edino bolj praktični prehodi preko gorovja tega dela Z.D. tja preko Idaho države v Oregon in Washington in k pacifiški obali.

Za tiste, ki včasih radi opazujemo televizijske prikaze Divjega Zapada, kako so nekoč ameriški "cowboji" tirali in gonili govejske črede preko raznih hribov in prehodov in s kakimi težavami so se borili, za take je "Jacknosova dolina" zanimiv kraj za videti. Lice te doline ohranjujejo še vedno po starem prikazu. Le ceste, ki vodijo skozi ta kraj, so zdaj tlakovane, kar v nekdanjih starih časih niso bile. Poslopja pa ohranjajo pri starih običajih, je menda zgodovinsko bolj privlačno in zanimivo. Saj novih modernih stavb smo po velemestih že vsi siti, je nekaj nekdanjega bolj zanimivo videti in to se prav v tej toliko opisovani dolini v raznih pripovedkah Divjega Zapada res vidi. Še jaz sem našega vodiča kar z napetimi ušesi poslušal, ko je nam pravil, od kod ime Jacksonova dolina. Neki Jackson je v tej dolini kraljeval po svoje, po rokovnjaško tistih časov Divjega Zapada, kjer je vladala in imela oblast močnejša roka, pa brezvestno ravnanje drug do drugega, pri kakršnem ravnanju ni bilo mesta za dostojnost, poštenost in pravičnost. Tak je bil pred kakimi 125 leti še naš Divji Zapad. In Jackson je bil baje tip takega človeka. Ljudje, ki so se bavili s kakršno koli trgovino tistih časov in so po svojih poslih morali potovati skozi tisto dolino, so mogli le po tej poti skozi. V hribih, predno so dospeli do te doline, ali pa pozneje, ko so odhajali naprej preko gorskih presek, so zopet srečavali rokovnjaške "oblastnike" vseh raznih tipov in vrst, ki so kraljevali in zapovedovali s pištolami in pihniti z njimi komu življenje jim je bilo še manj, kakor je nam nekaterim mahniti po nadležnem komarju. Na stotine in stotine takih potnikov, ki so plačali svoja potovanja z življenjem, počiva po vznožjih ob prehodih te nižave na vseh straneh in koncih. Zraven so pa izza hribov in iz grebenov tega pogorja še vedno pazili na potujoče karavane Indijanci, ki so po raznih skušnjah z raznimi belci imeli svoje skušnje in niso belcem nikdar preveč zaupali vsaj tiste čase ne. Belci so bili rdečim Indijancem le nekaki roparji, ki da jim hočejo krasti zemljo in vse, kar so imeli.

Zanimiv dogodek. V Jackson dolini sem videl v gostilni, katere stavba je na zunaj preprosta, zgrajena z naravnega smrekovega lesa, a znotraj razkošna, baro, na kateri servirajo pijače, ki je v polkrogu in zelo obširna, da k njej pristopi lahko do kakih 150 pivcev. Pokrita je s posebnim nedrobljivim steklom, pod tem steklom pa pokrita s samimi srebrnimi dolarji in pravijo, da na tisti bari pod tistim steklom leži okrog 24,000 srebrnih dolarjev. Jaz jih nisem štel, veliko jih je pa res. Prav dva dni preje pred našim obiskom v lanskem avgustu je bila v Jackson dolini ubita hčerka illinoiskega sodnika. Našli so jo v hotelu mrtvo. Ko sem odhajal iz te doline, sem se sam pri sebi ozrl naokrog, misleč pri srcu, fant ne pozabi, da si v Jackson dolini, kjer lahko od vsake strani kaj poči.

V vsej tej okolici je pa še več drugih prezanimivih točk in krajev. V državi Idaho n. pr. je vse polno zanimivih letoviških krajev. Oglaševalci idahoških letovišč povdarjajo: "There's fun in Idaho!" — in res zabav tam ne manjka. Če si ljubitelj in občudovalec slikovitih naravnih krasot, kakršne nudijo lepe divne gore in hribi ter njih slikovite okolice, lepi gozdovi, poraščeni z vitkimi jeklami in topoli ter belimi brezami, med temi in sem in tja skakajočimi srnami in jeleni, tu in tam počasi stopajočimi medvedi in še druge živali srečuješ tu, potem res težko najdeš lepše kraje, kakor se ti ponujajo tu za take namene.

V državi Idaho v preseki Madison reke se je pojavil 17. avgusta 1959 malo pred polnočjo (11.37 zv.) hud močan potres, ki je povzročil zelo občutljive posledice za seboj. O tem so pisali vsi ameriški listi in čuli smo po radiju in televiziji poročila pred petimi leti. Na licu mesta tega kraja dobiš še vse druge slike o tem. Na stotine počitnikarjev in turistov je počivalo v tisti noči 17. avgusta 1959 po okolici tega kraja, ki se nahaja v južno-zapadnem koncu države Montana, ki sega doli kot zemljepisna konica med državi Idaho in Wyoming. V tem okrožju je vrsta zanimivih slovečih narodnih parkov in letovišč, ki spadajo pod upravo National Forest Parks, katere vzdržuje in nadzira zvezna vlada, deloma tudi okraji in države: Idaho, Montana in Wyoming. Vzdržujejo jih iz razloga, da se ohranijo naravne lepote teh pokrajin, ki so res take, da jim je težko najti primere kjer koli po svetu.

Nazaj k potresu v letu 1959. Strokovnjaki v zadevah potresov so dognali, da so potresni sunki, ki so se pojavili ob vodnih eksplozijah v notranjosti zemlje pod površino te okolice, bili tako močni, da so vznemirili in zazibali jezero v preseki reke Madison, da so silni zaleti valovja butali in udarjali s tako močno silo v obrežje skalnatih sten, da so razrahljali in izprali v nižino v rečni tok silne plasti peščenega kamenja, s tem pa tudi razrahljali vse ono okrog velikih skal, kar jih je držalo po strmih bregovih, da so zdrsnile v nižavo in vsa ta ruševina je zajezila vodni odtok po reki, a prihajajoča voda iz višjih krajev po gorskih strugah je pa narasla v kotlini kakih 35 do 40 čevljev. Z bregov je voda izprala nasipine, po katerih so rasle goste smreke, s temi vred na stotine obrežnih turističnih koč in hišic, več mostov je izprala in porušila, izprala in poškodovala avtomobilske ceste in pota, tako da so bili na mah zaprti vsi izhodi iz te preseke in kotline in nastala je vsa kotlina en sam porušen in zaprt kot, v katerem je našlo 27 ljudi smrt. Več stotin se jih je rešilo po strminah, kakor so vedeli in znali, in posebni reševalci so jih dvigali na vse razne načine z vrvmi iz helikopterjev skoro teden dni. Ker pa razlita narasla voda v nižavi preseke ni mogla naprej, je tam sedaj nastalo novo jezero, ki ga imenujejo "Earthquake Lake". Razteza se na južni strani Madison reke, po katere toku številnih vodopadov prihaja voda v jezero in gorsko preseko. Materialna škoda v tej potresni nezgodi je bila velikanska, segajoča v visoke milijone. Zvezna vlada je sem poslala posebne inženirje, ki so s posebnimi oddelki prekopali porušen prelivni prehod reke Madison, kar je vzelo skoraj dve leti časa. Graditi je bilo treba na obeh straneh preseke tudi nove ceste in pota ter več mostov in nov jez ter vse, kar je potres uničil. Še zdaj mole ob bregovih reke tu in tam strehe koč, hiš in drugih poslopij, ki jih je potres in nato še voda poškodovala. Vodi so zdaj odprli novo odtočno pot. Zgodovino tega dogodka turistom in obiskovalcem tega kraja pojasnjujejo in razlagajo posebni čuvarji in pazniki tega kraja. Vso to pokrajino imenujejo "Madison River Canyon Earthquake Area", ki se raztega s svojim koncem doli v južno-severni kot v ozemlje treh držav: Idaho, Montana in Wyoming. Zelo zanimiva in slikovita pokrajina.

Še in še se da pisati o teh krajih brez konca in kraja. A naj bo za danes dovolj, pa morda še kaj ob drugi priliki o vsem tem.

Vsem čitateljem srečno, zdravo novo leto in vse najboljše!

R.

—o—

Zmagovalci naj se javijo

Cleveland, O. — Frank Cerne Jewelry, znana slovenska zlatarna in urarna na St. Clair Ave. je priredila "Treasure Hunt" tekmo. Tekmovalci so morali poiskati stare in čim bolj stare račune in potrdila, da so dokazali svoje najstarejše nakupe pri tej tvrdki. Tekmo so zaključili 24. decembra 1964. Takoj so ugotovili zmagovalce, ki jih objavljamo. Med štiridesetimi tekmovalci je bila prva gospa Josephine Cimperman, 1115 Norwood Rd., ki je dokazala, da je kupila dve uri dne 25. januarja 1913, torej pred več kot 50 leti. Obe uri sta še vedno v odličnem stanju in stalni rabi. Zmagovalci naj pridejo iskat svoje dobitke kadarkoli jim je najprikladneje:

Josephine Cimperman, 1115 Norwood Rd., $100 vreden diamantni prstan za nakup dne 25. jan. 1913; Louis Kuclajn, 1407 E. 41 St., $75 vredna zapestna ura za nakup dne 6. avg. 1914; Jakob Svetina, 679 E. 96 St., $50 vredne kultivirane bisere za nakup 4. avg. 1915; Mrs. Tomazic, 5905 Prosser Ave., $39.95 vreden radijski aparat z uro za nakup 19. avg. 1915; Mrs. Louis Novsak, 1189 E. 61 St., $19.95 Transistor Kit za nakup 25. aprila 1929; Anton Krampel, 961 E. 67 St., $13.50 vredna garnitura čaš za nakup 9. okt. 1930; Joseph Turk, 1046 E. 69 St., $10.00 vreden diamantni križec za nakup 10. jan. 1931; Gus Tatar, 854 E. 75 St., $8.75 vredno pero in svinčnik za nakup 24. dec. 1936; Frances Kvaternik, 1196 E. 74 St., $5.00 Anson Cofflinks za nakup 20. dec. 1939.

VESTI IZ SLOVENIJE

Kako so praznovali Božič

V Jugoslaviji so časopisi, radio in televizija enako kot vsa zadnja leta trdovratno molčali o božični skrivnosti ter hiteli ljudi pripravjati na veseljačenje ob koncu leta. Toda dasi je Božič tam le navaden delavnik, so bile vse cerkve, zlasti v Sloveniji, natrpano polne za polnočnico.

V Beogradu je nadškof Bukatko daroval v cerkvi Kristusa Kralja slovesno polnočno sv. mašo, kateri so poleg velikega števila vernikov prisostvovali tudi diplomati raznih držav, uslužbeni v Jugoslaviji.

Igralec Sancin — umrl

V nedeljo, dne 8. novembra je umrl v Vipavi znani slovenski igralec Modest Sancin. Umrl je človek in gledališki umetnik. Njegova življenjska pot, od 1902 do 1964, je bila trda in žalostna, lahka in vesela, srečna in nesrečna pot gledališkega igralca, ki je prehodil vse slovenske odre, od najmanjše slovenske vasice na našem skrajnem robu slovanskega sveta pa do največjih odrov Slovenije in Jugoslavije. Toda človek, ki je odigral nad 4300 predstav v okrog 400 glavnih in važnejših vlogah, ne more umreti kar tako, potihem, kajti njegovo srce je vendar tudi v srcu širokega morja ljudi.

Težko je v kratkih besedah opisati njegovo umetniško pot. Vendar bo izmed vseh ostal nepozabljiv lik njegovega Lipeta v "Primorskih zdrahah." Jasni in sveži mediteranski zrak primorske zemlje, igrivost in odkritosrčnost preprostega človeka, smisel za humor in pa velika ljubezen do naroda, vsi ti motivi so se v Santinu izoblikovali do take mere, da je simbol slovenskega gledališkega umetnika v Trstu.

Zopet je padel hrast

Nedavno je preminil v Trstu v častitljivi starosti prof. dr. Anton Dabinović. Čeravno po rodu Hrvat - Dalmatinec je bil po duhu ves Slovenec, saj je že v zgodnji mladosti stopil v vrste braniteljev slovenstva. Bil je nekaj let sotrudnik, nato pa odgovorni urednik "Demokracije" in pomagal dr. Veselu, pok. dr. Angelettu, dr. Udoviču in dr. Sfiligoju ponovno graditi iz nič demokratsko stavbo. Dosti njegovih objavljenih in neobjavljenih del ima za Slovence v zamejstvu nadčasovno veljavo. Poznal je kot malokdo koroško vprašanje, da o Trstu sploh ne govorimo. Med njegovimi spisi naj omenimo le najvažnejšega "Komu dolguje Trst svojo veličino." Tu je jasno prikazal velike zasluge slovenskega rodu pri gradnji mesta.

Težave strokovnih šol

Republiška sekretariata za šolstvo in industrijo sta pretekli mesec sklicala v Mariboru razgovor o problemih vzdrževanja strokovnega šolstva. Na konferenci, ki sta se jo udeležila oba sekretarja, so dognali, da "položaj srednjih strokovnih šol ni urejen in da jih obravnavajo mačehovsko v primerjavi z osnovnimi, višjimi in visokimi šolami."

Prevladalo je mnenje, naj bi občinske skupščine uvedle določen odstotek od bruto osebnih dohodkov zaposlenih za financiranje strokovnih šol, h kateremu pa naj bi svoj določen delež prispevala tudi podjetja. Po mnenju industrijskega sekretarja Draga Dolinška, naj bi bilo strokovno šolstvo neposredno povezano z gospodarstvom. To nemara za tako misel ni tako navdušeno. Lani so na primer upali zbrati v mariborskem okraju od industrije za strokovno šolstvo eno milijardo dinarjev, zbrali pa so jih le 191 milijonov.

Srednjih zdravstvenih šol manjka

Zastopniki zdravstvenih ustanov in družbeni delavci so na posvetu v Ljubljani pretekli mesec dognali, da je v Sloveniji največja težava v zdravstveni oskrbi prebivalstva pomanjkanje srednjih strokovnih šol. Pomanjkanje bolniških negovalcev je toliko, da si morajo zdravstvene ustanove pomagati z najemanjem nestrokovnega osobja za ta posel.

V predvojnih letih so vršile v Sloveniji v bolnišnicah te posle največ usmiljenke. Te so po vojni pognali iz bolnišnic in jih nadomestili s civilnim negovalnim osobjem. Ker ni bilo strokovnega dovolj na razpolago, so morali pritegniti tudi take, ki so bili voljni delo prevzeti, čeprav za to niso imeli potrebnega znanja. Ta položaj se v povojnih letih ni bistveno izboljšal.

UPORNIKI

POVEST

Spisal Ivan Lah

"Nimajo pravic?..."

"Nimajo; zato je zdaj čas, da porabimo svoje pravice. Že tri leta dajete po nepotrebnem; oni se vam smejejo, vi pa tožite o slabih časih. Saj dajemo fronke; kaj bomo potem dajali še desetino in delali tlako?"

"Ti si hujši ko vrag," je rekel Poberin in oči so se mu svetile. "Varuj se, da te ne ubijejo..."

"Ne bojte se, preveč nas je."

"Prav je," je začel z dobrohotnim glasom Poberin, "ti si ptič. Le dajte jih."

"In vi ste z nami. Bogati kmetje morajo najbolj pritisniti; njim gre ob največ."

"Jaaaz?" se je začudil starec; "jaz sem berač, pa rad sem pokoren, samo..."

"Da, vi morate, in sicer vsa vas."

"O ti moj Bog, ne kriči mi tako!" je govoril Poberin skoro z jokajočim glasom; "dva mernika pšenice, več ne nesem, pa naj se bijem?"

"Ne bojte se, saj se ni treba biti. Samo naši bodite, naši!"

"I, saj praviš, da sem," je rekel Poberin in se boječe ozrl.

"Torej ne dajte več desetine v grad!"

"Kaj veliš, Andrejko? Jaz svoje sive lase v ječo, svojo staro glavo na vislice, svoj stari hrbet pod palice?"

"I, saj to delamo vsi; kdo nam kaj more?"

"More, more; pobesijo vse..."

"Niti las se nikomur ne skrivi, ker nas je mnogo. Sami sebi nočete dobro; obvarujte se škode; pomislite!... Cesar je z nami..."

Poberin se je ozrl. V tem trenutku so se odprla vrata in v sobo je pogledala tista dolga suha ženska, ki jo je prej videl Andrejko na pragu. Uganil je, da je Poberinka.

"Delo me čaka; poglej, noč bo," je rekel Poberin vesel, da se iznebi tega človeka.

"Torej velja, očka!"

"Velja..." se je smejal starec. "Ali ajde ne boš vzel?"

"Ne bom. Torej en upornik več," je rekel Andrejko in vstal. Poberin ga je potiskal proti vratom in nekaj šepetal. Prosil je Andrejka, naj nikomur ne pove, da je upornik in da ga je danes obiskal.

Zunaj je bil že večer. Stara Poberinka je jezno gledala na Andrejka, češ, da je zopet eden odnesel nekaj denarja.

Sirec je med tem popasel travo okoli drevesa in veselo vzdignil glavo, ko je zagledal gospodarja.

"Glej, koliko mi je popasel," je opomnil skopi Poberin.

Andrejko je ponosno obstal pred hišo.

"Upornik," je rekel glasno in s smehom, pogledal Poberina, ki se je hotel od strahu sessesti.

"In vsa vas, to so sami uporniki, pa nihče nič ne reče!"

Med tem je Poberin že odvezoval konja, da bi se Andrejko čim prej odpeljal.

Pa kakor je že navada, da, kadar se posebno mudi, ti vse rado nagaja; kadar hočeš hitro kaj najti, gotovo ne najdeš, tudi če je pred nosom; ravno tako je bilo tu. Konj je bil med tem zapletel oje med neka bruna pred seboj, in ko je Poberin potegnil, je videl, da se je izgubil na koncu žrebelj in da se je veriga iztaknila.

"Prinesite mi žrebelj," je rekel Andrejko.

"Ne vem, če imam; se reče: mogoče imam, pa veš, žrebelj stane, kovač je drag..."

"A, kaj, žrebelj prinesite, da popravim," je ukazal Andrejko resno.

Starec je izginil v vežo, odkoder se je vrnil črez dolgo s starim žrebljem in s skrhano sekiro; oboje je menda kdaj našel na cesti.

Andrejko je udaril po zrebelju, žrebelj se je skrivil.

"Boljšega prinesite," je ukazal Andrejko jezno.

"Nimam, lej ga, žrebelj stane, kovač jih dela." In izginil je v vežo, odkoder se je pozno vrnil. Med tem je Andrejko gladil konja in mu govoril, da dobi doma ovsa... Poberin je zopet prinesel star skrivljen žrebelj. Udaril je po njem s sekiro, žrebelj se je zopet skrivil.

"Pokažite, grem sam ponj."

Sključeno in jezno je stopal Poberin in pokazal v veži kup žrebljev. Izbrati ni bilo kaj. Andrejko je vzel žrebelj in popravljal.

"Vidiš, mi škodo narediš," je govoril Poberin, ki mu je bilo žal po žrebljih.

In tako sta popravila oje in sirec je nestrpno stal pred vozom.

Poberinka je jezno gledala na pragu.

Poberin je sključil hrbet.

"Pa se dobro imej," je rekel, kakor da je ujet v past.

Andrejko je ponosno sedel na voz in pogledal pomenljivo na Poberina. Švignil je z bičem po zraku. Konj je zletel.

"Vidimo se še! Zdravi!" je zavpil v slovo Poberinu, ki se je takoj začel bati, kdaj pride zopet ta upornik v njegovo hišo. Vas je bila mirna, jesenska noč je padala na polje.

V sladke sanje se je spustil glavar upornikov in gledal nepremično, kako se giblje na sirčevem vratu veliki komat, obdan od črne konjske grive.

"Trd je starec," si je mislil; "treba jih bo še prijeti." In začel si je brneti neko pesem in gledal v mračno daljavo. Voz je drdral naprej po potih, po cestah, ob njivah in travnikih in daleč za gozdnimi vrhovi so se kazali zidovi starih gradov.

"Pogumen je ko lev," je mrmral Poberin, ko je gledal za vozom; "upa si na glas govoriti o rečeh, o katerih si včasi še misliti nismo upali. O svet, svet!... Tak je kakor njegov stari; ne miruje, dokler mu ne odstrižejo glave." In po glavi so mu šumele tiste strašne besede: Tudi vi ste upornik. In stresel se je pri tej misli in premišljeval, kaj bi storil, da bi se rešil...

XII.

Jesensko solnce je sijalo drugi dan po cesti in voz je drdral enakomerno naprej. Sirec je dvigal glavo in obračal ušesa, da bi slišal gospodarjeva povelja. Toda Andrejko je sedel tiho; pustil je konju vajeti in bič je položil ob sebi. Andrejko se je bil zopet napotil z doma. Težko ga je strpelo doma. Videl je čudne, vprašujoče obraze in od nikoder niti ene besede. In bolelo ga je in hotel je, da bi ga ona prosila: Pusti, odnehaj! A trpela je, vabila otroke k očetu in mu jih devala v naročje. On pa jih je božal in se z njimi pogovarjal in je razumel, zakaj se ga tako oklepajo... In vozil se je, kakor bi bežal sam pred seboj. Zdelo se mu je, da so vsi dvomi sami strahovi, ki se včasi prikažejo človeku, zato ker je boječ in jih hoče videti in jih vidi v vsakem kotu ob cesti. Nevredno se mu je zdelo, da bi mož ne izvedel do konca, kar je s takim prepričanjem začel. In zdaj, ko je že vse na nogah...

(Dalje prihodnjič)

KOLEDAR *društvenih prireditev*

JANUAR

16.—Slov. smučarski klub priredi družabni večer s plesom v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo "Veseli mornarji".

24.—Dram. društvo Naša zvezda priredi igro in zabavo v SDD na Recher Ave.

24.—Klub upokojencev na Holmes Ave. priredi v Slov. domu na Holmes Avenue večerjo in ples. Začetek ob štirih pop.

30.—Družabni večer Slovenske šole pri Sv. Vidu.

FEBRUAR

6.—Slovenska pristava pripravi svoj VEČER v Slovenskem domu na Holmes Avenue.

7.—Banket v počastitev Antona Šublja v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue.

20.—Predpustna veselica pevskega zbora TRIGLAV v Slov. domu na 6818 Denison Ave.

20.—Klub slov. upokojencev na Waterloo Rd. priredi v SDD na Waterloo Rd. večerjo.

27.—LILIJA priredi NAGRADNO MAŠKERADO v Slov. domu na Holmes Avenue.

27.—Klub upokojencev v Newburgu priredi maškeradno veselico z nagradami in večerjo v SDD na Prince Ave. Začetek ob šestih.

28.—Klub upokojencev v Euclidu priredi maškeradno veselico v SDD na Recher Ave.

MAREC

21.—Zveza slov. narodnih domov priredi banket v čast "slovenskega moža 1965" v SND na Maple Heights.

28.—Pevsko društvo JADRAN poda v SND na Waterloo Rd. koncert. Začetek ob 3.30 pop.

28.—Glasbena Matica priredi pomladanski koncert v SND na St. Clair Ave.

APRIL

24.—DSPB Tabor priredi svojo pomladansko družabno prireditev v Slov. domu na Holmes Avenue.

MAJ

2.—Pevski zbor "Slovan" poda svoj pomladanski koncert v SDD na Recher Avenue.

2.—Pevski zbor Triglav priredi svoj letni koncert v Sachsenheim dvorani na 7001 Denison Avenue.

9.—Materinski dan Slovenske šole pri Sv. Vidu.

29. in 30.—Društvo SPB Cleveland in Zveza DSPB priredi Spominski dan ob 20-letnici žrtev komunistične revolucije in okupacije Slovenije s sv. mašo pri Lurški kapeli na Chardon Road.

JUNIJ

12. in 13.—Zveza DSPB "Tabor" priredi na Slovenski pristavi SPOMINSKO PROSLAVO in Tabor v spomin 20. obletnice vetrinjske tragedije.

27.—Slov. šola pri Sv. Vidu, počitniška prireditev na Slov. pristavi.

JULIJ

7.—Federacija klubov slovenskih upokojencev v Metropolitan Cleveland priredi piknik na SNPJ farmi.

SEPTEMBER

26.—Društvo sv. Vida štev. 25 KSKJ priredi banket ob 70-letnici obstoja v šentviškem avditoriju.

OKTOBER

9.—Proslava 45-letnice ustanovitve Slov. društvenega doma na Recher Avenue.

9.—DSPB "Tabor" priredi svojo jesensko družabno prireditev v Slov. domu na Holmes Ave.

NOVEMBER

21.—Pevsko društvo JADRAN poda koncert v SDD na Waterloo Rd. Začetek ob 3.30 popoldne.

DECEMBER — 1965

5.—Pevski zbor "Slovan" poda svoj jesenski koncert v SDD na Recher Avenue.

Society National Bank dosegla nove uspehe

Cleveland, O. — Predsednik Society National Bank Mervin B. France je v letnem poročilu o uspehih tega denarnega zavoda v preteklem letu, povedal, da je napredoval na vseh področjih in dosegel novo višino v teku 116 let svojega obstoja. Čisti dobiček je porastel za 24.2% od prejšnjega leta na $1,607,-155.83.

Na temelju Society Corporation vlog v Society National Banko pride $2.86 na vsako delnico, med tem ko je prišlo pred enim letom le $2.30, pred dvemi leti pa le $1.74.

Skupna sredstva so porasla za $37,521,549 na $577,600,645, kar je nov višek v vsem času obstoja zavoda. Vloge so porasle za preko 37 milijonov na skupno $537,444,984, posojila pa za preko 40 milijonov na skupno $325,067,308. Kapitalni sklad se je povečal na $34,005,495.

M. France je dejal, da je nova podružnica, odprta v preteklem februarju v Rocky Riverju bila v javnosti dobro sprejeta. Society National Bank namerava letos odpreti nove podružnice na področju Velikega Clevelanda.

S 1. januarjem je denarni zavod povišal obresti na 4% tudi za one hranilne vloge, ki so naložene za manj kot eno leto, kot je bilo to dovoljeno od Federal Reserve Board.

AD

Kongoške upornike razjeda korupcija

LEOPOLDVILLE, Kongo. — Begunci, ki prihajajo v kongoško prestolico iz notranjosti dežele, pripovedujejo, da med posameznimi skupinami kongoških upornikov ni več prave sloge. Uporniki se pritožujejo, da njihovi voditelji preveč kradejo in da radi tega navadni "vojaki" niso dobili že par mesecev nobene plače. Uporniški voditelji se pa koljejo tudi med seboj, zopet radi korupcije. Tako sta na primer imela znana uporniška voditelja Gbenye in Soumaliot precej denarja, pa ga nista hotela nič dati uporniškemu zunanjemu ministru Kanzi, ki mora sedaj živeti od milosti kenijske vlade.

S takimi poročili so do neke mere v skladu druga, ki govorijo o tem, da se uporniške čete tupatam spreminjajo v navadne roparske tolpe, ki gospodarijo po mili volji, kamor se prikažejo.

Vse to lahko služi za razlago, zakaj je aktivnost kongoških upornikov zadnje tedne precej popustila.

Amerika bi se rada umaknila iz Konga

Na drugi strani se naša administracija skuša izmuzati iz kongoške krize. Pretekli teden je bil v Parizu naš pomožni zunanji minister Harriman, ki se je posvetoval z belgijskim in portugalskim zunanjim ministrom o korakih, ki jih je treba napraviti v Kongu. Harriman jima je povedal, da ima Evropa več interesa na Kongu kot Amerika in da naj skuša sama urediti kongoško krizo. Razgovori so bili zato važni, ker se je belgijski zunanji minister takoj nato sestal v Belgiji s Čombejem, ki je priletel tja, da "uredi finančne zadeve".

Da bo slika popolna: indonezijski diktator je nehote pomagal Čombeju in njegovim varuhom. S svojim odhodom iz Združenih narodov je tako razburil azijsko-afriški blok, da je črna diplomacija pozabila na Čombeja in govori samo, kako naj sedaj uredi svoje odnose do Indonezije, saj je Sukarno spadal med voditelje bloka. Blok je nedavno zgubil Nehruja, sedaj pa še Sukarna, dve zgubi na enkrat je pa zanj preveč. Ostanek vodstva (Naser in Tito) preveč očitno kaže, kako malo blok pomeni v mednarodni politiki. To pa črne diplomate boli.

Obvestilo naročnikom

Cenjene naročnike po Združenih državah (izven Clevelanda) lepo prosimo, da nam ob priliki poravnave naročnine sporočijo številko svojega poštnega okoliša (ZIP CODE), če tega že niso storili. Ta novi način naslovitve se počasi uveljavlja in bi tudi mi radi poštno listo "modernizirali", naročnikom pa s tem zagotovili redno prejemanje. Za uvidevno sodelovanje se zahvaljuje

UPRAVA AMERIŠKE DOMOVINE

Zahodna Nemčija želi razgovore z Vzhodno

Za tak načrt bi rada najprej pridobila štiri zasedbene sile, ki pa za to sedaj ne kažejo nobene vneme.

BONN, Nem. — Nemška vlada kaže že precej časa željo po direktnih razgovorih z Vzhodno Nemčijo o narodnem zedinjenju. Za razgovore se posebno zanimajo nemški krščanski demokratje. Bojijo se namreč, da bodo njihovi zavezniki v koalicijski vladi, t. j. svobodni demokratje začeli tako akcijo kar na svojo roko in da bodo svojo inicijativo izrabili pri volivnem boju tekom prihodnjega leta.

Zadeva ni tako enostavna. Podobno voljo mora imeti tudi vzhodno-nemška komunistična vlada, ta pa se lahko postavi po robu in zahteva vse mogoče pogoje za razgovore, kar bi seveda idejo o debatah pokopalo. Nemške komuniste lahko spravi k pameti samo Moskva. Moskvo je torej treba pridobiti za idejo, pa bo šlo. Na tak cilj potreben vpliv pa morejo imeti samo združene zavezniške diplomacije z ameriško na čelu.

Razgovori med obema Nemčijama so torej mogoči samo na pobudo bivših štirih zaveznikov, Amerike, Rusije, Anglije in Francije. Tu pa se je zopet De Gaulle uprl in noče sodelovati, ker trdi, da bi bili taki razgovori čisto gotovo brezuspešni. Po njegovem še ni prišel ugoden čas zanje.

Nemška vlada v Bonnu se sedaj trudi, da bi za kulisami pridobila vse štiri zavezniške sile za tak načrt. Boji se pa, da Johnsonova administracija ne bo vneto sodelovala in da bi v Moskvi utegnili imeti pomisleke proti nemški akciji. Vsekako bo pa bonnska vlada skrbela, da ideja ne zaspi, da se tako ubrani očitkov, da je na zedinjenje nemškega naroda pozabila. Taki očitki bi ji tekom volivnega boja gotovo zelo škodovali.

— Zrak pritiska s 14.7 funti teže na kv. čevelj površine na morski gladini.

Peč brni za gospodinjo

Slepim prilagojena tehnika v bloku na Švedskem.

"Tako bi morali stanovati vsi slepi," sodi Elisabeth Hoeglund, že od rojstva skoraj popolnoma slepa najemnica dvosobnega stanovanja v Hoekaraengenu na robu Stockholma. Osemnadstropna stanovanjska hiša nedaleč od postajališča podzemeljske železnice se po zunanjosti komajda razlikuje od poslopij v okolici. S ceste pelje proti vežnim vratom dva metra široka steza z lesenim smernikom na eni strani, shrambo koles pred vhodom pa obdaja nizka ograja, da se ne bi spotaknili tisti, ki ne vidijo.

V dvigalu so gumbi označeni tudi v Braillovi pisavi. "Saj se človek znajde," pravi Hoeglundova, "vendar smo veseli tega in onega, kar je samo za nas, na primer s tipanjem čitljivih navodil na avtomatičnem pralnem stroju." Električna peč je opremljena z brnjačem, ki obvešča slepo gospodinjo, da so grelci vključeni in da peč deluje.

Graditelji stanovanjskega bloka so poskrbeli za dobro izolacijo, da bi slepe, ki imajo zelo dobro razvit sluh, obvarovali nadležnega hrupa.

Hoeglundova in njen mož živita v enem izmed 55 stanovanj. Seznanila sta se na koncertu, v kratkem se jima obeta naraščaj. Njen mož, ki je od rojstva slep, je zaposlen kot pianist v neki restavraciji.

V kleti so klubski prostori za predavanja ter za kuharske in jezikovne tečaje. "Pri nas ni nikoli dolgčas," je rekla bodoča mamica. "Pogosto nas obiskujejo znanci in prijatelji, imamo klavir pa zvočne knjige in časopise." Zvočna knjižnica v tem stanovanjskem bloku hrani nad 50,000 knjižnih del, posnetih na magnetofonski trak.

Stockholm ima še en tak dom s 70 stanovanji, podobne stavbe so zgradili za slepe tudi v drugih mestih. "To nikakor ni izraz težnje, naj bi bili naši člani izolirani od drugih," pravijo na združenju slepih. "Razumeli boste, da jim je laže zagotoviti razne tehnične olajšave, če so pod skupno streho."

V doglednem času nameravajo slepim, ki jih je na Švedskem okoli 7,000, olajšati gibanje v velemestnem prometu. Na cestnih križiščih in na postajah podzemeljske železnice bodo postavili majhne oddajnike, katerih zvočne signale bodo slepi prestrezali z žepnimi sprejemniki.

Na Irskem so prijeli organizatorje napada na dom moža Margarete

DUBLIN, Iran. — Oblasti so prijele skupino pripadnikov Irske republikanske armade, ki se bori za združitev celega otoka v Irski republiki, ker so pretekli četrtek povzročili hudo eksplozijo v bližini gradu, kjer živi mati Earla Snowdona, moža princese Margarete, sestre angleške kraljice.

Nekdo je vrgel verigo od kolesa preko žic električne napeljave z visoko napetostjo. Kljub hudi eksploziji ni bil nihče ranjen. Princesa Margareta in njen mož Earl Snowdon sta bila tiste dni tam na obisku.

— Pristojbina za letalsko pošto je znašala v začetku 24 centov za unčo.

Moški dobijo delo

Turret Lathe Operator for Warner Swasey 2A
No others need apply.
ACIMET MFG. CO.
1550 Rockwell (6)

Voznik dobi delo
Slovenska čistilnica v Collinwoodu išče voznika tovornega avtomobila, za stalno ali delno zaposlitev. Kličite GL 1-4746. (7)

Nočne živali
NEW YORK, N.Y. — Konji, krave in psi so bile prvotno nočne živali. Ko jih je človek udomačil, so se postopno prilagodile na življenje podnevi.

Ženske dobijo delo

Delo za žensko
Iščemo žensko, da bi čistila urad 2 dni tedensko, stalno delo. Na E. 24 in Superior. Kličite HE 1-7160. (6)

STROJNE ŠIVILJE

Morajo imeti izkustvo v šivanju ženskih oblek.

Dobra plača od kosa. Plačane počitnice in prazniki ter bolniško zavarovanje.

Stalna zaposlitev.

Prijetni delavni pogoji v moderni, klimatsko ohlajevani obratovalnici.

Javite se od 8:30 dop. do 11:30 dop.

VENUS INDUSTRIES
4800 E. 131 St.
(na vogalu Broadwaya)
(9)

MALI OGLASI

V Euclidu
Naprodaj je bungalow, 3 spalnice, velik lot, dvojna garaža, klet, $18,500.
ANTHONY J. PIRC
RE 1-9379 Broker KE 1-4347

V najem
Oddamo v Collinwoodski naselbini 4 sobe spodaj v skoro novi hiši. Kličite WH 3-5970. (6)

V najem — E. 58 St.
4 sobe in kopalnico se odda v zidanem poslopju. $45. Kličite 881-7138. (10)

V najem
Velika soba se odda z straniščem in lijakom eni osebi ali zakoncema, zgoraj. Kličite KE 1-1949. (7)

Naprodaj
Mehanična delavnica (Machine Shop) je naprodaj, dolgo obstoječa, dobra prilika. Kličite CH 1-1988. (7)

V NAJEM
TRGOVSKI PROSTOR
preje Komin's Drug Store
6430 St. Clair Ave.
Za pojasnila kličite IV 1-5380
(7)

Hiša naprodaj
Dvodružinska hiša in 2 ekstra sobi za dohodek. Cena $11,900. Na Saranac Rd. in E. 160 St. Kličite 851-0517. (11)

Kupim žago
Kupim krožno žago (cirkularko) Kličite 431-8447, do 3. ure pop. —(7)

Prijatel's Pharmacy
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE OHIO
ZA OSTARELE
AID FOR AGED PRESCRIPTIONS
St. Clair Ave. & 68th St., EN 1-4212

IZDELUJEMO in popravljamo strehe, žlebove, dimnike, verandne zastore, furneze, itd.
FRANK KURE
R.F.D. 1, Rt. 44, Newbury, Ohio
tel. JOrdan 4-5503

Josip Jurčič:

DESETI BRAT

ROMAN

Zato se razhajava kot prijatelja in želim vam vso srečo po svetu. Tudi me bo veselilo, če se v poznejših letih, ko bo ta reč na oba kraja pozabljena, oglasite pri nas, zdaj kmalu pa ne. Vaše obnašanje in vaš značaj mi je všeč. Vendar po premiselku boste lehko našli vzroke mojega ravnanja. Kar imava še skupaj, vam pošljem, kadar in kamor hočete. Zbogom, dobro se imejte, zdaj grem jaz domov."

S solznim očesom je stisnil Kvas roko, ki mu jo je graščak podal. Hotel mu je odgovoriti, pa beseda mu je ostala v grlu, in ko se je zavedel, je bil mož že odšel.

DVAJSETO POGLAVJE

Gospod Mežon, o katerem so mi stari očanci pravili, da je bil trd in oster mož, ki ni drugega poznal in veroval kakor suho postavo, je pokazal v tem hipu, da vendar ni tako brez srca, da se mu ne bi nihče smilil; in tako je menda ovrženo natolcevanje omenjenih modrijanov iz tedanjega časa. Ko je namreč videl solzo v Kvasovem očesu, je padla polovica tistih "indicij", in mislil si je: človek, ki je drugemu hvaležen in se težko od njega loči tačas, ko ga ta pahne od sebe, tak človek ne postane lehko pobojnik.

"Le pomirite se, gospod Kvas!"— ga je tolažil.—"Kakor pravite in kakor vam jaz tudi verjamem, boste kmalu zopet prosti. Meni pa ne smete zameriti, jaz imam ostre dolžnosti, kakor se boste sami prepričali; saj se boste učili pravice, kakor sem čul. In potlej, kadar vas oprostim vsega suma, bom govoril z gospodom graščakom, in preverjen sem, da bo moja beseda nekaj veljala. Kar se deklice tiče, to se ve, da jo boste morali potlej v iznemar pustiti. Pa saj je svet velik in deklet ima vsakovrstnih, da jih pride deset na enega. Meni verjemite, jaz sem nekaj izkušal. Jaz, postavim, sem šele peto vzel za ženo izmed tistih, ki sem jih izbral. Ječe se za nocoj tudi ne bojte! Skrbel bom, da se vam da poštena soba in da se vam postreže, kakor boste želeli."

"Hvala!" je odgovoril Lovre ob kratkem.

"Zdaj pa pojdiva v to razneseno gnezdo, v Polesek, da pozveste in opravite, kar bi radi."

Na pragu je stal gospod Piškav in kadil tobak. Ker od velike starosti že ni dobro slišal ne videl, je zagledal prišelca šele, ko ga je sodnik ogovoril. Pogledal je kvišku, še bolj nagrbančil suhi obraz in vprašal: "Kaj želita, gospoda?"

Sodnik vpraša: "Kako je Marijanu?"

"Hvala! Bolje!" pravi oče skoraj osorno.

"Ali bi ga ne smel videti?" vpraša Kvas.

"Ni potreba. Govoriti še ne sme, tudi ko bi lehko," odgovori starec ter se malo pokloni in jima meni nič tebi nič obrne hrbet, da bi šel v hišo.

Kvas stopi bližje in mu tiho reče: "Gospod doktor, vaš sin Mrtin vas lepo prosi, da bi še danes prišli k njemu v Krjavljevo kočo. Bolan je in nekaj imenitnega bi vam rad povedal."

Stari je poročevavca debelo pogledal in lice mu je malo zardelo. Rekel pa ni nič, ampak šel v hišo.

Kvas bi mu bil rad dal Mrtinkova pisma, pa nekoliko ni hotel tako, da bi bil sodnik videl, nekoliko pa ni bilo mogoče, ker starec ni hotel počakati.

"Čuden človek je ta Piškav. Pa trdne nature mora biti. Jaz sem že petnajst let tukaj za sodnika, in vedno se mi enak zdi, nič se ni izpremenil," je govoril gospod Mežon, ki bi bil jako rad videl, da bi se kak pomenek začel med njim in njegovim jetnikom.

Pa Kvas je odgovarjal, kar se je najkrajše dalo.

"Zdi se mi, da vam je vsa ta današnja reč preveč do srca segla," — pravi dalje sodnik. — "Pa to ni prav! Kaj pa bi bilo to, ko bi se bila res sprijela! Saj pravi stari, da je dobro! Če pa umrl ne bo, potlej ne bo take sile. Mlad človek ne sme precej žalosten postati. Jaz, postavim, ko sem na Dunaju študiral, sem bil tudi nekdaj v tako reč prišel. Zunaj mesta smo enkrat pili štirje rojaki. Pri drugem omizju je pa bilo vse polno rokodelskih pomočnikov. Pozabil sem že, kako je bila med nami prišla navskriž zabava, to pa še vem, da je onih eden enega naših udaril. Prec smo bili pokonci in po kranjski — to se ve malo preveč prvotni — navadi smo odlomili vsak eno stolovo nogo in smo klepali Dunajčane, da je bilo veselje. Policija je prišla, in vsi štirje smo bili eno noč zaprti. Sicer smo se pa znali tako dobro izgovoriti, da so bili oni otepeni še posebej kaznovani, mi pa nič. Kaj takega je človeku na stare dni prijeten spomin mladih, divjih let."

Naposled je vendar tudi gospoda Mežona minila zgovornost. Stisnil se je v drugi kot kočije, roke del pod pazduho na križ in gledal, kako konja vzdigujeta noge in kako se zbirajo oblaki.

Za Kvasa je bil današnji dan imeniten in odločilen. Ni mogel skoraj sam sebi verjeti, da bi se bilo danes vse to zgodilo. Našel je dva sorodna človeka, o katerih ni nikdar vedel, da sta kje na svetu. In kakšna čudna sorodnika! Toda za dobičkom, če se more to imenovati dobiček, da človek spozna na smrtni postelji ležečega bratranca in čudnega starega pusteža, strica, ki govoriti neče, za dobičkom je prišla koj izguba. Česar se je bal, se je danes zgodilo. Ni zapustil Slemenic s skrivno ljubeznijo do nje v srcu in obenem z zaupanjem, da se črez malo let vrne in bo uslišan! Ni šel, kadar bi bil sam hotel; moral je iti, in pot nazaj mu je zagrajena. Da, celo pustil je v trenotku marsikoga v dvomu, da je morda pobojnik, torej nevreden gost poštene družine. In kdo je bil prvi vzrok tega?

Bolj kakor kdaj si je Lovre v tem hipu želel imeti zraven sebe prijatelja. Le ž njim bi bil lehko govoril, govoril veliko. Pa bil je daleč od njega! Tako mu je prišla misel, kaj bo ž njegovo najbližjo prihodnostjo. Drugega mu ni kazalo, ko v daljni svet iti za prijateljem, čeravno je bil prej namenjen še nekaj časa počakati, da bi se izboljšale tiste sitne okolnosti, ki jih tako ostro terja slabejši del našega bitja. Domov mu nikakor ni bilo iti. Kako bi stopil pred staro majko in resnega očeta in kaj bi rekel? Da je bil hudodelstva dolžen, ali celo, da je moral popustiti grad zaradi druge razmere, ki bi jo skoraj gotovo po svojem enostranskem razumu napak sodila?

Med takimi je Lovre pozabil, da se pelje v ječo. Voz obstane, in sodnik pravi: "Zdaj smo doma. Do večera pojdite z menoj. Jaz vas predstavim svoji ženi in ji ne bom pravil, zakaj ste prišli z menoj. Opazoval sem vas vedno in veselim se že, da vas bom imel prositi za zamero. Zato bodite nekaj časa moj gost, ne jetnik, da se ta reč razjasni. Spali boste v čedni sobici, ki jo je imel dozdaj moj pisar in, če kaj potrebujete, le povejte."

"Zahvaljujem se vam lepo, gospod sodnik, za vašo dobrotnost. Pa zdaj vas prosim, odkažite mi sobo, o kateri ste govorili. Rad bi bil malo sam. Upam, da se bom malo časa mudil pri vas, morda tako dolgo, da bo Marijan mogel govoriti, ali pa še ne. Potem, ko bom suma popolnoma očiščen, porabim vaše prijazno povabilo, da me seznanite z gospo."

"Kakor vam je bolj po godu," pravi gospod Mežon.

Tako je prišel Lovre v ječo. Neka nevolja ga je prijela, ko je bil sam v stanici. "To je pravica?" je mislil sam pri sebi. — "Po praznem domišljevanju in površni preiskavi zapro poštenega človeka in ne pomislijo, kaj lehko vse pride iz takega početja. Kdo bi si bil davi mislil, da bom spal nocoj v najbližji soseščini navadnih tatov."

Večerji, ki mu jo je s prednim smehljajem prinesla mlada sodnikova služabnica, Lovre ni veliko škodoval. Prosil jo je, naj mu od sodnika prinese papirja in pero in je začel pismo pisati svojemu prijatelju. Da bi druge neprijetne misli odpodil, mu je popisoval kolikor mogoče humoristično svojo ječo in vzroke, zakaj je prišel vanjo.

Škoda, da se je iz prič in dokumentov, po katerih smo snovali to istinito povest, z drugimi imenitnimi rečmi vred izgubilo tudi to Kvasovo pismo. Zakaj dobiček bi bil dvojen ko bi se bilo ohranilo: prvič bi bil bravec videl, kakšen humorist je bil ta prečudni Lovre Kvas; drugič bi bili pa mi še na konec tega kratkega poglavja lehko pristavili kaj boljšega in kratkočasnejšega, kakor je od spredaj — in morda bi se bili dobili še ljudje, ki bi bili imeli napačno misel, da je pismo dobro narejen falzifikat.

(Dalje prihodnjič)

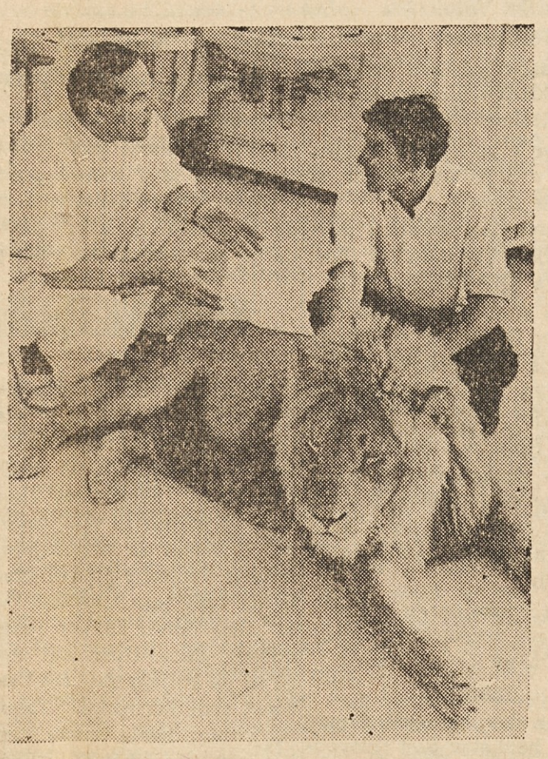

NAGLA POMOČ — Lev v berlinskem cirkusu je zbolel in poklicali so živinozdravnika. Slaba prebava, je ugotovil. Na sliki vidimo leva, čemernega in brezbrižnega, par ur nato je že zopet ves priseben znova nastopil v cirkusu.

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

V BLAG SPOMIN

OB DESETI OBLETNICI NAŠEGA LJUBLJENEGA SOPROGA, OČETA IN STAREGA OČETA

Frank Kovach

ki je umrl 11. januarja 1955. leta.

Prešlo je naglo v večnost let deset,
odkar si Ti zapustil nas in svet.
Ali nismo na Te pozabili:
spomine svetle vedno v nas budiš,
v ljubečih srcih vedno nam živiš!

V raju pa prosi zdaj Boga,
da nebeško srečo vsem nam da.
Tam bomo zopet združeni,
veselje večno uživali.

Žalujoči:

SOPROGA in OTROCI
OSTALO SORODSTVO

Cleveland, O., 11. januarja 1965.

SLOVENSKI NARODNI DOM

6417 St. Clair Ave.

IMENIK DRUŠTVENIH ZASTOPNIC IN ZASTOPNIKOV ZA LETNO KONFERENCO S. N. DOMA, KI SE VRŠI V PETEK DNE 15. JANUARJA 1965

1 — Carniola Hive #493 T. M.	Josephine Stwan
2 — Carniola Tent #1288 T. M.	Joseph Babnik
3 — Cleveland #126 S.N.P.J.	Louis Peterlin
4 — Clevelandski Slovenci #14 S.D.Z.	John Susnik
5 — Clevelandska Federacija S.N.P.J.	John Strancar
6 — Comrades #566 S.N.P.J.	Margaret Kaus
7 — Croatian Pioneers #663 C.F.U.	
8 — Danica #11 S.D.Z.	Josephine Centa
9 — Brooklyn #135 S.N.P.J.	Carl J. Samanich
10 — American Jugoslav Printing Co.	John Renko
11 — France Prešeren #17 S.D.Z.	John Centa
12 — George Washington #180 A.B.Z.	Pauline Sternisha
13 — Glasbena Matica	Josephine Misic
14 — Glas Clev. Delavcev #9 S.D.Z.	T. Petkovsek
15 — Ilirska Vila $173 A.B.Z.	Joseph Birk
16 — Kristusa Kralja #226 K.S.K.J.	Ulrich Lube
17 — Lipa #129 S.N.P.J.	Joseph Trebec
18 — Ložka Dolina	John Lokar
19 — Lunder Adamič #28 S.N.P.J.	Frank Kovacic
20 — Martha Washington #38 S.D.Z.	Anne Tekavec
21 — Napredni Slovenci #5 S.D.Z.	Frank A. Turek
22 — Napredne Slovenke #137 S.N.P.J.	Margaret Shubenik
23 — Novi Dom #7 S.D.Z.	Krist Stokel
24 — Naprej #5 S.N.P.J.	Anton Znidarsic
25 — Progresivne Slovenke (glavni odbor)	Josie Zakrajsek
26 — Progresivne Slovenke Krožek #2	Cecilia Subel
27 — Ribnica #12 S.D.Z.	Frank Wirant
28 — Slovan #3 S.D.Z.	John Pollock
29 — Slovenec #1 S.D.Z.	Joseph Trebec
30 — Slovenska Moška Zveza #5	John Sever
31 — Slovenska Narodna Čitalnica	Joseph Sircel
32 — Slovenske Sokolice #442 S.N.P.J.	Frances Legat
33 — Spartans #576 S.N.P.J.	Antonia Zagar
34 — Sv. Ana #4 S.D.Z.	Frances Okorn
35 — Svobodomiselne Slovenke #2 S.D.Z.	Elizabeth Belaj
36 — Sv. Katarina #29 Z.S.Z.	Joseph Ponikvar
37 — Sv. Cecilija #37 S.D.Z.	Mary Jeraj
38 — Sv. Janeza Krstnika #37 A.B.Z.	Cyril Rovansek
39 — Sv. Ciril in Metod #18 S.D.Z.	Mary Geromi
40 — Sv. Vida #25 K.S.K.J.	Anthony J. Fortuna
41 — Tabor #139 S.N.P.J.	John Fabjancic
42 — Vodnikov Venec #147 S.N.P.J.	Mary Ladiha
43 — Washington #32 Z.S.Z.	Anna Vadnal
44 — Zarja	Kathrine Skully

Vsi lastniki Slovenskega Narodnega Doma, društvene zastopnice in zastopniki ste vljudno vabljeni, da prisostvujete na letni konferenci S. N. Doma, ki se vrši v petek zvečer, 15. januarja 1965, pričetek ob 8. uri.

Za Slovenski Narodni Dom:
FRANK PLUT, predsednik
FRANK BAVEC, tajnik
ANTON WAPOTICH, blagajnik

NE BO NIČ! — Ena izmed muc se je spravila v ptičjo kletko in od tam voha za ptičkom na zunanji strani kletke, druga pa se je povzpela na kletko in duha ptička, ki pa je narejen iz umetne snovi in na kletko pripet. Z obedom torej ne bo nič!